

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.08.1979, sp. zn. 6 Tz 47/79, ECLI:CZ:NS:1979:6.TZ.47.1979.1

Číslo: 17/1980

Právní věta: Přijetí peněžité částky z majetku v socialistickém vlastnictví v úmyslu ponechat si ji, ačkoliv pachatel ví, že mu tato částka nenáleží a že mu byla zaslána omylem, je jednáním, které zakládá znaky trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., tj. obohacením se ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví využitím omylu jiného. Naproti tomu zatajení věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 135 odst. 1 tr. zák. tím, že si pachatel přivlastní věc z majetku v socialistickém vlastnictví, které se dostala do jeho moci omylem, předpokládá, že v době, kdy se věc dostává do jeho moci, pachatel o tomto omylu neví a teprve dodatečně si uvědomí, že mu věc nepatří.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.08.1979

Spisová značka: 6 Tz 47/79

Číslo rozhodnutí: 17

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Zatajení věci v majetku v socialistickém vlastnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 43 odst. 1
§ 132 odst. 1 písm. c
§ 135 odst. 1
§ 44 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 17/1980 sb. rozh.

Přijetí peněžité částky z majetku v socialistickém vlastnictví v úmyslu ponechat si ji, ačkoliv pachatel ví, že mu tato částka nenáleží a že mu byla zaslána omylem, je jednáním, které zakládá znaky trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., tj. obohacením se ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví využitím omylu jiného.

Naproti tomu zatajení věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 135 odst. 1 tr. zák. tím, že si pachatel přivlastní věc z majetku v socialistickém vlastnictví, které se dostala do jeho moci omylem, předpokládá, že v době, kdy se věc dostává do jeho moci, pachatel o tomto omylu neví a teprve

dodatečně si uvědomí, že mu věc nepatří.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 21. 8. 1979 sp. zn. [6 Tz 47/79.](#))

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Prostějově ze dne 19. 12. 1978 sp. zn. 2 T 174/78 a okresnímu soudu přikázal, aby věc obviněného A. znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Prostějově ze dne 19. 12. 1978 sp. zn. 2 T 174/78 byl obviněný. A. uznán vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. a odsouzen podle § 132 odst. 1 tr. zák. s použitím § 43 odst. 1 a § 44 odst. 1 tr. zák. k trestu nápravného opatření v trvání šesti měsíců s tím, že podle § 44 odst. 3 tr. zák. připadá z jeho odměny za práci 15 ve prospěch státu. Podle rozsudku spáchal obviněný trestný čin tím, že dne 22. června 1977 v Prostějově převzal a ke škodě České státní pojišťovny, oblastní závod Brno si ponechal částku 4186,- Kčs, která mu byla Českou státní pojišťovnou, pobočkou Prostějov omylem zaslána jako náhrada škody za havárii motorového vozidla. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 19. 1. 1979.

Proti tomuto rozsudku podal ministr spravedlnosti ČSR ve prospěch obviněného stížnost pro porušení zákona, v níž uvedl, že právní posouzení zjištěného jednání není v souladu se zákonem. Zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. vyžadují aktivní jednání pachatele, tzn. i pokud jde o uvedení někoho v omyl a využití jeho omylu. V posuzovaném případě však obviněný nevyvinul vůbec žádnou aktivitu k tomu, aby se obohatil uvedením někoho v omyl nebo využitím jeho omylu, neboť jeho jednání se omezilo na pouhé přijetí částky, kterou na jeho adresu omylem zaslala pobočka státní pojišťovny. Přitom se okresní soud náležitě nevypořádal ani s obhajobou obviněného, že zaslání částky 4186,- Kčs považoval za výplatu prémie za to, že neuplatňoval dosud žádný nárok z uvařených pojistek (sdružené pojištění pracujících, sdružené pojištění domácnosti a pojištění syna).

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní soud nezjistil náležitě skutečný stav věci a to zejména z hlediska subjektivní stránky. Dosavadní výsledky trestního řízení totiž pouze prokazují, že obviněnému byla omylem vyplacena částka 4186,- Kčs jako náhrada škody, která mu nepříslušela, a že k výplatě této částky došlo na jméno a adresu jeho, dne již zemřelého otce proto, že škoda na motorovém vozidla, které původně vlastnil otec obviněného, byla v roce 1977 nedopatřením zaregistrována na původního a nikoliv na nového pojištěného majitele vozidla B.

Obviněný se v přípravném řízení hájil tím, že peníze přijal proto, že měl za to, že jde o prémie, které mu byly vyplaceny státní pojišťovnou z titulu sdruženého pojištění pracujících z toho důvodu, že neměl dosud žádný úraz, a že proto nevěděl, že mu peníze nepatří. Důvodnost této obhajoby okresní soud vůbec neprověřoval a spokojil se konstatováním, že obviněný se dopustil úmyslného jednání ve smyslu § 4 písm. b) tr. zák., neboť si ponechal peníze, o kterých mu muselo být zřejmé, že mu nenáleží, a že byl srozuměn s tím, že pokud si peníze ponechá, způsobí škodu státní pojišťovně. Obhajobu obviněného označil za nepřesvědčivou. Přitom okresní soud přehlédl, že bližší objasnění uvedených okolností je právě rozhodující pro posouzení skutku z hlediska trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., popřípadě z hlediska trestného činu zatajení věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 135 odst. 1 tr. zák.

Není správný názor uvedený ve stížnosti pro porušení zákona, že jednání obviněného omezující se jen na přijetí omylem vyplacené částky, není aktivním jednáním ve smyslu § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., když obviněný sám k vyvolání omylu nepřispěl. Při využití omylu jiného ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení jde totiž o to, že pachatel po poznání omylu jedná v příčinném vztahu k tomuto omylu tak, že ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví obohatí sebe nebo jiného. To znamená, že přijme věc z majetku v socialistickém vlastnictví, ačkoliv ví, že mu nenáleží. V takovém případě jde o využití omylu aktivním jednáním ke škodě majetku, který je v socialistickém vlastnictví, a tedy o formu jednání uvedenou v § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. Jestliže však pachatel o tomto omylu v době, kdy se věc dostává do jeho moci, ještě neví, ale omyl si uvědomí až později, když už má věc ve své moci, a přesto si věc ponechá, jde o přivlastnění věci, která se dostala do jeho moci omylem. V takovém případě jde o trestný čin zatajení věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 135 odst. 1 tr. zák.

Z uvedených hledisek měla být proto obhajoba obviněného náležitě prověřena. Okresní soud měl především vyzvat obviněného, aby předložil všechny pojistné smlouvy, které uzavřel on sám a jeho rodinní příslušníci, dále vyžádat od příslušné pobočky (oblastního závodu) státní pojišťovny zprávu, zda a popřípadě kdy a jaké platby byly na jejich podkladě obviněnému nebo jeho rodinným příslušníkům poskytnuty. Okresní soud měl rovněž zjistit, zda byla vůbec možná výplata premií, popřípadě i jiných plateb z uvařených pojistných smluv. Podle potřeby měl také všechny uvedené okolnosti objasnit výslechem informovaného pracovníka státní pojišťovny. Kromě toho, s ohledem na skutečnost, že částka 4186,- Kčs, která byla obviněnému neprávem vyplacena, nebyla zaslána na jeho adresu, ale na adresu jeho otce, měl okresní soud vyžádat zprávu z MNV Konice, kdy se obviněný z této obce vystěhoval a opustil společnou domácnost, kterou sdílel se svými rodiči, a dále kdy zemřel jeho otec. Posléze měl okresní soud vyslechnout příslušného pracovníka pošty jako svědka o tom, za jakých okolností byla obviněnému částka 4186,- Kčs doručena.